

KJAK

Solidaritetur heldur enn sjálvsókni

Frank Davidsen

Hvussu ofta hava vit ikki hoyrt Fólka-floksformannin forhánislíga gera vart við, at tað kom ikki uppá tal við eini uppboðsølu av fiskirættindum, frá eini kiosk á Vaglinum.

Men nú hevur so Kringvarpið skjalprógva, at makrelbúðir við Fólka floksins vælsignílsi luta út fólksins ogn. Ein makrelbúð á Økrum, meðan onnur liggur í Sundalagnum. Meðan tann á Økrum lutar fiskirættindi í millióna-klassanum út ókeypis, so er tað makrelbúðin í Sundalagnum sum er aktørurin ið setir dagsskránna. Í millum annað hvønn prís og hvussu nógvur milliónir skulu inn á konto teirra, fyri makreløyni hesi hava fingið ókeypis frá Fiskimálaráðnum.

Sambært Kringvarpinum sum hevur fingið innlit í hesi skjøl, so er dagprísurin at keypa kvotu frá kvotabaráðnum, 35 % av avreiðingarvirðinum. Sum eg skilti so hevði eitt reiðari keypt 7000 tons av makreli frá makrelbúðini í Sundalagnum. Fyri hesi tonsini skuldi reiðari leggja 3,5 milliónir krónur á borðið. Harafturat skal gjaldast tilfeingisgjald í landskassan, soleiðis at áðrenn ein byrjar fiskiskap, so hevur reiðarin eina skuld sum svarar til 45 % av metta avreiðingavirðinum.

Henda gongd hevur í áratíggjir verið kjarnan í fiskivinnupolitikki

Fólka floksins. Ein gongd sum hevur undirgrivið okkara fiskivinnulóggávu, soleiðis at skuldin bara er vaksin, við tí úrslitið at eingin endurnýggjan av okkara heimaflota hevur verið seinastu hálvu øldina.

Tildømis gomul línuskip ið eru meira enn eina hálva øld gomul, eru óteljandi ferðir upp í gjøgnum árinu keyp og seld, soleiðis at virði á teimum er fleirfald. Jú eldri tey eru blivin tess meira er virði hækka. Ja, sjálvt skip ið gjøgnum órøkisskap hava ligið á havsins botni, eru seld fyri milliónir, eina og aleina fyri at fáa hendir á tí kvotu ið skipið reiðari hevði fingið ókeypis úr Fiskimálaráðnum.

Henda kapitalisering av serliga okkara fiskiflota ið fram er farin við Fólka flokkinum sum hævusleikara, kemur ar hava við sær, at tað einans eru tey kapitalsterku reiðariini í uppsjóarflotanum, eins og eigarnir av flakatrolarnum í við tíðini gerast eigarar av okkara heimaflota. So-statt koma 4-5 reiðari at eiga allan okkara heimaflota og flotan í Barentshavinum.

Bert tað sum hevur gingið fyri seg í samband við, at eitt reiðari kann keypa kvotur, og sama reiðari leggur figging á borðið til tað sum svarar til 45 av avreiðingarvirðinum, er fullkomuliga burturvið. Eins og tað vísur greitt, at hetta er strámannavirksemi, tí eingin figgjarstovnur kann vera við til at figgja hatta virksemi, sum mest av øllum minnur um gekkaspæl.

So kann ein spyrja seg sjávan, hvussu tað kann bera til, at politiskir flokkar stuðla ein fiskivinnupolitik, har peningur ið gerst tøkur fyri keyp og sølu av kvotum og fiskiloyvum, ikki kan koma tí føroyska fiskimanninum og annars øllum skattgjaldarnum tilgóðar, men fer ístaðin í lummarnar á nøkrum kvotabaráðnum.

Sama reiðari fór fyri tveimum árum út í fjølmiðlarnar og kunn-gjörði, at hesi væntaði sær 20.000 tons av føroysku makrelkvotini. Ilt er at siga hví hesir vóru so avgjördirtá teir fóru í fjølmiðlarnar at kannað sær 20.000 tons av makrelkvotuni fram um aðrar, serliga tá hesi 20.000 tonsini høvdu eitt avreiðingarvirði ið táttaði væl í 150 milliónir krónur.

Helst høvdu teir fingið eitt prei um at teimum untist eina makrelkvotu frá hægri maktum. Undir øllum umstøðum so gjørdist tað so rokaligt við skipinum Asbjørn Senior, at tey 20.000 tonsini ongan-tíð gjørdist veruleiki.

Sami Asbjørn Senior hevur aftur verið á breddanum nú um dagarnar, við at gangauttan Føroya fiskimannafelag, samstundis sum manningarfeløgini hava bannað teirra limum at samstarva við hetta reiðari, so leingi sum hýruviðurskiftini við manningarfeløgini ikki vóru í lagi.

Og fyri at sleppa sær undan at gjalda manningini tað hesir áttu tilgóðar, so tók reiðari í evstu løtu tað heilt óvanliga stig, at" flagga skipið út" til eina bananrepublik,

dagin fyri sum Føroya Rættur skuldi viðgera málið um hýru ið manningin hevði tilgóðar hjá reiðarinum.

Jú sanniliga, hetta er fiskivinnupolitikkur Fólka floksins tá hann er bestur. Kemur hesin flokkur aftur til valdið, so kemur tað ikki at snúgvaseg um 10 tals milliónir í kvotabaráðarnir stinga í sín egna lumma. Tí við teimum astronomisku virðum í uppsjóarvinnuni í dag, so verða tað við sama fiskivinnupolitikki hundradar milliónir í kvotabaráðarnir koma at seta inn á sína persónligu konto framyvur.

Tí umrokna vit virðini av makrelkvotuni uppá 150.000 tons og avreiðingarprísurin er sjeý krónur kilo., so er samlaða avreiðingarvirði omanfyri milliardina.

Stóri knasturin hjá okkara unga ættarliðið, at sleppa inn í fiskivinnuna yvurhøvvur er og hevur verið fiskivinnupolitikkur Fólka floksins. Tey kunna bara keypa sær skip, skrálar Fiskimálaráðharrin. Vit kunna bert taka tað eina av óteljandi dømum, og er tað nógv umtalaða skipi Anita. Hví bleiv skipið selt til Spania ístaðin fyri at føroyingar keyptu skipið. Einfalda orsøkin var, at um føroyingar skuldu keypa skipið, so skuldu teir flyta reiðarnum 7-8 milliónir á hansara persónligu konto fyri kvotuna, áðrenn teir skuldu bjóða uppá sjálvan skrokkin á Anitu. Eingin við vanligum vit og skilið fer at gjalda fyri politisku luftkasteller Fólka floksins har meginparturin av peninginum skal niður í lumm-

arnar á reiðarnum fyri at fáa eitt fiskiloyvi. Ístaðin fyri skal hesin peningur koma okkara unga ættarliðið av fiskimonnum tilgóðar. Tí eingir vanligir fiskimenn hava nakan livandi móguleika at forrenta eina iløgu har 2/3 av iløguni er bert fyri kvotuna hjá skipinum.

Tað eru eisini dømir um, at reiðari sum er gavst í fiskivinnuni har skipið hevði eitt virði uppá 100 milliónir krónur. Men tá skipið var selt, so ljóðaði keypsvirði uppá 300 millónir krónur, tí sjálv kvotan hevði eitt virði uppá 200 milliónir krónur.

Sá í donskun fjølmiðli herfyri, at ein stjóri á danskari fyrirøku í fráfarin gávur fekk "et gyldent håndtryk" har hann fekk 41 milliónir krónur inn á sína konto.. Hetta er júst sami fiskivinnupolitikkur ið tann Føroyski Fólka flokkurin hevur staðið garantur fyri.

Allir flokkar eins og flestu veljarar eru greið yvur, at einasti móguleiki at fáa eina breiða, burðardygga og gjøgnumskygga fiskivinnuavtalu í komandi valskeiðið, eruttan um Fólka flokkinin. Rós til teir í Sambandsflokkinum ið stóðu stinnir, og ikki boygdu seg fyri trýstinum soleiðis, at vi ikki fingueina fiskivinnuskipan eftir leisti Fólka floksins.

Vónandi finna allir flokkar saman aftaná lógtingsvalið, og gera eina fiskivinnuavtalu fyrst í komandi valskeiðið.

Hugleiðingar um hvussu fiskiloyvini eisini kundu verði umsitin

Ragnar T. Hentze

Nú tá vit hava hoyrt allar flokkar hava viðgjørt hvussu fiskiloyvini skulu viðgerast, havi eg eitt spursmál og tað er : Hevur ongin hugsa um at seta fiskiloyvini til leigu?

Hetta hevði gjørt tað juridiskt nógv lættari fyri allar flokkar at einast um eina loysn tí:

Fyri tað fyrsta hevði hetta loyst spurningin um ognarrættin til loyvini. Loyvini fella aftur til landið 2018, tað vil siga at tá eigur landið loyvini. Í staðin fyri tá at fara og útluta loyvini aftur, kann landið í staðin leiga tey út. Hetta hevði so mana allan pástand í jørðina um, at loyvir vera útlutað til reiðarar ella skipaeigarar fyri onki. Tí leigar tú nakað, so skal tú gjalda fyri leiguna. Hvussu nógv, er so ein forhandlingsspurningur, sum kann liggja millum 1 kr og ??? . Men eftir mínum tykki als ikki ov høgt, og tað velst eisini um hvat loyvi talan er um. Inntøkuna til landið fyri leigu-

sáttmálan viðgera vit seinri í greinini. At landið leigaði loyvini út hevði so eisini fyrirbyrgt, at loyvir vóru handlaði millum ymsar eigarar, sum vit hava hoyrt nógvur pástandir um, tí tá er bert ein eigari og tað er landið. Tú kann sum kunnugt ikki handla við nøkrum tú ikki eigur, men bert leigar.

Eg rokni við at reiðarar, sum eru seriøsir, leggja onki í um teir eiga ella leiga eitt fiskiloyvi, tað sum teir eru áhugaðir í, er at sleppa at fiska við skipum sínum.

Tað sum landið kann vinna inn-tøkur uppá er tá veiðan verður lögð uppá land. Her hevði verið hóskaandi at fongurin verur lóggivin upp á land í Føroyum og ikki minst neyðugt, at hann verur seldur um eina uppboðssølu, tí nógv av núverandi skipum hoyra til nógur virkir, sum eiga bæði skip og virki. Tað er ikki gott nokk, tí harvið kann tann sum eigur eitt skip, sum landar til eitt virki, sum hann sjálvur eigur, freistast til at áseta ein prís, sum

hóvar honum. Við tað at tað í løtuni eru uppsjóvarskipini, sum í dag leggja størstu veiðuna upp á land, og standa seg best, so eru tað tey sum eru interisant í hesum viðfangi. Tá tey landa veiðu sína vil eg meta, at tey næstan ongar landingaútreiðslur hava tí tey pumpa veiðuna sjálvi í land og ongin rørir fiskin fyrr enn hann er komin inn á virkið. Her kundi landið so lagt eitt gjald á pr. kg. ella tons. Hetta fyri at umgangast at skipaeigarar skulu gjalda eina rúgvu av peningi áðrenn fari verður at veiða. Tað er sum kunnugt lítið umhildið, at selja skinnið áðrenn bjørnin er skotin. Men er hon skotin tá kann mann handla um skinnið. Tað eru nógvir mátar at handla uppá, men tað sum er alneyðugt, er ikki at taka so nógv frá tí sum loyvið hevur leigað, at hann ikki hórar undan, tí drepur tú gullhønuna, so eru sjálvsagt ongi gullegg at finna í reiðrinum aftaná.

Taka vit td. ein útróðrarbát, sum leggur veiðu sína uppá land, so skal

hann gjøgnum eina móttøku uppi á landi og har sleppur hann ikki nógv undir 2 kr. í útreiðslum pr. kg. Fiskamarknaðurin sjálvur kostar ikki nógv, haldi tað liggur um 50 kr pr.avreiðing/landing.

Hvussu mann leigar út eru nógvir móguleikar, men rímiligt hevði verið at teir sum hava loyvini nú, sluppu at leiga, tey eina tí aftaná 2018. Fyri at hava nakað at halda seg til, so plagar mann at siga at eitt nýtt skip hevur 10 ára livitið. Tað vil siga at í 10 ár roknar mann við at kunna reka skipiðuttan stórvegis trupuleikar, og so vítt eg veit plaga lánini uppá eitt skip eisini at liggja um leið 10 ár fyri eitt nýtt skip.Eldri skip hava so minni livitið, og lánini eru heldur ikki yvir so mong ár, sum fyri eitt nýtt. Leigutiðin má tí vera so mikið long at skipaeigarin hevur móguleika at forsvara tað, sum hann hevur sett upp á spæl av peningi.

Verður skipið selt, fer av knór-anum, reiðariid heldur upp at virka, ella leigureglurnar, sum eiga at vera

gjørðar millum leigara og útleigara, ikki yvirhildnar, so heldur leigusáttmálin sjálvandi uppat, og loyvið fellur sjálvsagt aftur til eiganar. Landið.

Fyri at taka saman um, so er alneyðugt ikki at taka ov nógvan pening inn frá skipum, áðrenn farið verður til fiskari, og at landið eftir at hava inndrigið øll loyvini í 2018, ikki spælir sær av við tey aftur, ella lorkar sær tey av hondum á annan hátt.

Eitt uppskot kundi kanska verið, at mann hevur tann mátan sum oljuloyvir vera umsitin, fyri eyga, tá mann hyggur uppá hvussu fiskiloyvir vera umsitin.

Vóni at teir sum koma at stýra næstu 4 árinu hugsa seg væl um, so teir ikki forkoma okkara sera góðu, røsku fiskimonnum og móguleika teirra at virka í landinum, undir so góðum og tryggum umstøðum, sum móguligt, landi og fólki at gagni.